

רפואה סינית עתיקה

תקציר השתלשלות המאורעות ברפואה הסינית מתחילת המאה ועד עתה.

התקופה הקיסרית

בתחילת המאה החלה מהפכה תרבותית בסין. הסרט "הקיסר האחרון" מציג את אותה תקופה בה הסינים מאסו בתרבותם ובמסורת המפוארת שלהם. הקיסר הודח, נזירים נרצחו וגם רופאים שטיפלו באקופנקטורה (דיקור) שהייתה קשורה קשר הדוק לפילוסופיה הסינית נפגעו. ב-1922 הוצא השימוש באקופנקטורה מחוץ לחוק והסינים החלו להשתמש ברפואה מערבית.

תקופת הקומוניסטים

30 שנה מאוחר יותר ב-1952 – תקופת מאו צה טונג, הגיעו הסינים למצב בו היה רופא אחד למאה אלף תושבים. היה ברור שצריך לחזור ולהשתמש בדיקור. הסינים תחת המשטר הקומוניסטי החליטו להחזיר את השימוש בדיקור בצורת מאורגנת. נאספו אנשים שהכירו את התורה והם התבקשו לבנות אותה מחדש. הכוונה היתה להכשיר מטפלים תוך 3-6 חודשים כך שיוכלו ולצאת לכפרים ולטפל, מעין מהפכה רפואית. עד אז נמשכה הכשרתו של מטפל בדיקור 20 שנה, היה ברור שכדי להכשיר מטפלים בפרק זמן כל –כך קצר יש לפשט את הלימוד ואת השיטה כולה.

רפואת הצמחים והרפואה הסינית החדשה - TCM

בכל אותה תקופה בה נאסר הדיקור המשיכה להתקיים רפואת הצמחים. רפואה זו הייתה רפואה לעשירים כי איסוף הצמחים הצריך מאמץ רב. הרעיון שהתגבש היה להשתמש בעקרון של רפואת הצמחים שהיה הרבה יותר פשוט (8 העקרונות). בשיטה החדשה, במקום לתת צמחי מרפא יקרים, בחרו בנקודות דיקור שגרמו לאפקט דומה לאפקט של מתן צמחים שונים. המחטים היה רב פעמיות, הלימוד היה פשוט והשיטה החדשה נמצאה כמאוד זולה ושימושית. ואכן אותם מטפלים שנקראו BARE FOOT DOCTORS הפיצו את השיטה המחודשת שנקראה TRADITIONAL (TCM) CHINESE MEDISIN - רפואה סינית מסורתית. 10 שנים מאוחר יותר פותחה תפיסת הסינדרומים שקישרה בין קבוצות של סימפטומים ונקודות דיקור והיא בעצם השיטה בה מטפלים היום 99% מהמטפלים בעולם. פשטותה של השיטה החדשה הייתה אחת הסיבות להתפשטות חסרת התקדים של רפואה זו בעולם המערבי.

תורת "הגזעים והענפים"

באותן 30 שנה של שימוש ברפואה מערבית כאשר השימוש בדיקור נאסר, חלחלה התפיסה המערבית לתודעה הרפואית הסינית. אך טבעי היה להכפיף את התאוריה המורכבת שעמדה מאחורי הדיקור לעקרונות של רפואת הצמחים שהיו פשוטים וסימפטומטיים, בדומה לאבחנה המערבית שגם היא סימפטומטית ומתבססת על טיפול תרופתי. בשיטה החדשה הטיפול התבטא באופן בו מוגדרת בעיה ע"פ סימפטומים והפתרון הוא שימוש בנקודות מסוימות. אכן האבחנה נשארה הוליסטית ומתייחסת לכל הרבדים של האדם, פיזיים, התנהגותיים ורגשיים, אך הטיפול מתבסס על התייחסות סימפטומטית – שילוב של נקודות למצב מסוים.

הרפואה הסינית המקורית נשענה על התיאוריה שנקראת 5 האלמנטים שהיא אנרגטית בעיקרה. בנוסף, היא ראתה באדם חלק מהקוסמוס, ככה הוא ניזון מהקוסמוס ומזין אותו, לכן יש חשיבות למצב הירח, השמש, התאריך בו מתבצע הטיפול וגם לתאריך בו נולד האדם. ע"פ תפיסה זו יש לאזן את האדם עם התייחסות לאנרגיות הקוסמיות. ענף זה של הרפואה הסינית שמתייחס לקוסמוס ולזמן נקרא "תורת הגזעים והענפים".

תחיית הרפואה הסינית העתיקה במערב

הרפואה המחודשת (TCM) היא היחידה המוכרת בסין. בגלל המבנה הפוליטי והחברתי נוצר מצב בו הרפואה המקורית נמחקה לחלוטין ואיננה בשימוש. רק במדינות מסביב לסין, כמו, טייוואן, וויטנאם וקוריאה המשיכו אנשים שעזבו את סין לטפל בדרך המקורית והעתיקה. המסורת הייתה שהמקצוע עובר מאב לבן, אך רק במעט מקרים בתקופה זו אכן עבר הידע לדור הבא. נוצר מצב בו רפואה זו הלכה ודעכה גם מחוץ לסין.

לפני 50 שנה הולנדי בשם ואן ביורן למד במשך 5 שנים אצל שני מטפלים בטיוואן וקוריאה וייסד ב- 1978 ביי"ס בהולנד ויותר מאוחר ביי"ס נוסף באנגליה. היום הרפואה הסינית העתיקה חוזרת לחיים במערב. סביר להניח שבעתיד היא גם תמצא את דרכה בחזרה למזרח כי המקור של רפואה זו הוא ב"ספר הקיסר הצהוב" שהוא המקור הראשון והמוחלט לכל מי שעוסק ברפואה סינית. יש היום ניצנים ראשונים של התעניינות גם בסין ורצון ללמוד ממי שצבר ניסיון בתורה זו. תורת "הגזעים והענפים" הופכת פופולרית יותר ויותר ונלמדת גם באירלנד, פינלנד וישראל. המורים הם תלמידיו של וואן ביורן.